

зараз, негативно впливає на розвиток професійної освіти» [4], оскільки не дає можливості системно розвивати галузь.

Таким чином, потребують подальшого дослідження і систематизації комплементарні показники розвитку ЗПТО та системи професійної освіти в Україні загалом задля впровадження і створення єдиної моделі (матриці) критеріїв діяльності освітніх установ в Україні. Це дасть можливість раціонально і змістовно здійснювати зміни в професійній (професійно-технічній) освіті, що позитивно вплине на розвиток регіональної та національної сфери освіти, а у підсумку дозволити збалансувати місцевий ринок праці у кількісному та якісному вимірі.

### ***Використана література:***

1. Про професійну (професійно-технічну) освіту. Закон України № 2312-IX від 19.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Левицька О. Інструменти оцінювання якості та результативності професійно-технічної освіти. *Економіка та суспільство*, 2021, 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/517/495>
3. Критерії оцінювання закладів профтехосвіти Львівщини. 2021. URL: <https://osvita.loda.gov.ua/?page=blog&id=620>
4. Гарбарук І. М. Чому реформа профтехосвіти та економічний розвиток регіонів – взаємозалежні речі. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/chomu-reforma-proftehosviti-ta-ekonomichnij-rozvitok-regioniv-vzayemozalezni-rechi>

УДК 377.01:331.5

***Попова В. В.***

*доктор економічних наук, професор,  
провідний науковий співробітник  
Інституту професійної освіти НАПН України,  
м. Київ, Україна*

### **ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ЯК МЕХАНІЗМ ЗМЕНШЕННЯ ТУРБУЛЕНТНОСТІ РИНКУ ПРАЦІ**

Актуальним питанням сучасної освіти України є пошук шляхів підготовки педагогічних працівників, здатних виховувати і навчати в умовах соціальної турбулентності воєнного стану. Для уникнення підстав для соціальних конфліктів необхідне виховання у єдиній системі національних цінностей. Для відновлення зруйнованої війною економіки необхідне навчання відповідним трудовим навичкам. Визначення напрямів модернізації професійної освіти (ПО) є одним з цільових критеріїв вирішення даного питання, а саме – в частині зменшення турбулентної невідповідності попиту і пропозиції на ринку праці.

У 2022 р. ринок праці України зазнав значних негативних змін: безробіття зросло до 35%, що майже учетверо перевищило показник 2021 р. [1]. Аналіз ринку праці дає підстави для твердження про особливу роль освітньої галузі у функціонуванні української економіки. За офіційними статистичними даними у довоєнному 2021 р. серед усіх видів економічної діяльності лише в «освіті» відмічається перевищення кількості вакансій над

кількістю безробітних (серпень 2021 р.) [2]. У 2022 р. сплеск такого перевищення відсутній, але збереглась тенденція до стрімкого зростання вакансій у серпні після шокового стану перших місяців російсько-української війни.

Значні відмінності пропорцій попиту і пропозиції на ринку праці освіти, які були виявлені за результатами аналізу статистичних даних 2021-2022 рр., дають підстави для низки узагальнень і припущень. У першу чергу привертає увагу найменший негативний вплив військових дій на ринок праці освітньої галузі, незважаючи на чи не найменшу захищеність її інфраструктури і чи не найбільшу можливість педагогам шукати інші робочі місця чи емігрувати. По-друге, у останні місяці 2022 р. лише ринок праці освітян демонструє тенденцію до збалансування: зменшення кількості безробітних на тлі збільшення вакансій.

Виявлена відносна стійкість освітньої галузі дає підстави для гіпотези про її провідну роль в угамуванні турбулентних впливів воєнного стану на ринки праці усіх інших видів економічної діяльності в Україні. Кількісною складовою вирішення такого завдання є досягнення відповідності чисельності безробітних і вакансій. Якісною складовою є досягнення відповідності кваліфікації безробітних вимогам вакантних робочих місць. Підготовка безпосередніх дійових осіб цих складових здійснюється у системі ПО. Відносно низький рівень освіти потенційних працівників і роботодавців збільшує ризики безробіття. І навпаки, відносно високий – не лише збільшує шанси на працевлаштування для перших, але й надає можливості для створення нових робочих місць для других.

Руйнівні процеси в українській економіці на тлі загострення негативних явищ у соціальній сфері спонукають до пошуку та застосування ефективного механізму відбудови національної економіки та відновлення балансу на ринку праці. Таким інституційним механізмом вирішення зазначеного кількісно-якісного завдання ринку праці може стати модернізація освіти з запровадженням державно-приватного партнерства (ДПП) у системі ПО. Парадигма ДПП як модель постановки проблеми на початку 2000 рр. була пере-орієнтована з питань ліквідації бюджетного дефіциту на питання досягнення суспільної ефективності – зайнятості та соціальної інтеграції фізичних осіб [3]. Запровадження механізму ДПП у системі ПО України відкриває шлях до вирішення проблем її фінансування для нарощування трудового потенціалу національної економіки. У процесі відбудови української економіки інноваційний приватний підприємець стає не лише інвестором робочих місць, але й партнером держави у підготовці (фінансуванні і навчанні) трудового капіталу. Отримана таким чином освіта найкращим чином наближена до кваліфікаційних вимог робочого місця конкретного підприємства.

З запровадженням ДПП у системі професійної освіти створюються передумови угамування турбулентності ринку праці України. Фінансування освітнього процесу підприємцями потребує відповідного узгодження з ними загальнодержавних освітніх програм і кваліфікаційних стандартів. Доцільність налаштування державних інститутів на таку гармонізацію обумовлюється її спрямованістю на отримання подвійного позитивного економічного ефекту. По-перше, зацікавленість у освітньому процесі мотивує підприємців до його фінансування, що знімає навантаження з державного бюджету, яке у 2020 р. складало понад 1 млрд. грн. [4]. По-друге, надана на основі підприємницького ресурсу освіта максимально наближена до потреб ринку праці, що сприяє ефективності використання робочих місць і зайнятості економічно активного населення. Таким чином знижуються ризики турбулентних впливів на державний бюджет і невизначеності ринку праці. Не менш важливим наслідком запровадження ДПП в ПО є створення замкненого циклу «інвестиції-освіта-підприємництво», як механізму зняття турбулентних розбіжностей між інтересами різних соціальних груп.

### **Використана література:**

1. Національний банк України. (2022). *Інфляційний звіт* (Жовтень 2022 року). НБУ. [https://bank.gov.ua/admin\\_uploads/article/IR\\_2022-Q3.pdf](https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf)
2. Державний центр зайнятості. (2022). Аналітична та статистична інформація. <https://www.dcz.gov.ua/analytics/69>
3. Osborne, S. (2010). Delivering public services: Time for a new theory? *Public Management Review*, 12(1), 1–10. <http://doi.org/10.1080/14719030903495232>
4. Попова В. (2022). Економічні передумови запровадження державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в Україні. *Professional Pedagogics*, 1 (24), 101–110. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.101-110>

УДК 364.632:316.36

**Ренік Е. С.**  
*студентка групи 33СР  
спеціальності «соціальна робота»,  
науковий керівник – Івженко І. Б.,  
кандидат наук з державного управління,  
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи  
Навчально-науковий інститут молодіжної  
та сімейної політики і соціальної роботи  
Український державний університет імені Михайла Драгоманова  
м. Київ, Україна*

### **ПРОБЛЕМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ**

Проблема домашнього насилля – це не просто виклик сучасності, бо дана проблема є однією з найпоширеніших та найстаріших у кожній країні світу. Попри всі зусилля, що були покладені на створення законодавчої бази щодо боротьби та протидії домашнього насилля, на жаль, жінка та її дитина не можуть почувати себе захищеними.

Домашнє насильство – це проблема світової історії, своєрідна гендерна проблема чоловіків та жінок, яка споконвіку породжувала нормалізацію домашнього насилля. Якщо говорити про початок конкретних змін у даному питанні, то можна виділити кінець 90-х років ХХ століття, тобто лише 30 років тому почали з'являться документи, конвенції та пакти, які проголошують недопустимість насильства над жінками та дітьми та дають змогу комплексно боротись з даним масовим явищем.

Насильство – це усталена пляма історії, воно було оповите традиціями, жорстокими законами існування та спадком патріархального укладу суспільства, якому було зручно виправдовувати негідну поведінку. Всі ці думки було яскраво виражено у всім відомих українських прислів'ях: «Б'є – значить любить», «Небита жінка – як коса неклепана», «Бий бабу молотом, буде баба золотом» та «Люби, як душу, а тряси, як грушу» [1].

Насправді, точно класифікувати причини домашнього насилля неможливо. Їх існує безліч. По-перше, знову ж таки до уваги варто взяти історичний аспект даної проблеми. Жінки протягом віків, цілих тисячоліть вимушені були перебувати у залежному від чоловіків положенні, про рівність прав і мови не йшло, усталений патріархальний лад